

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutuksestaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Virkkula, E. (2025). Osaamisperustaisen opintojakson suunnittelussa hyödynnetään osaamisen taksonomiaa. *Oamk Journal*, (23). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2025021211736>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 23/2025

Julkaisuvuosi: 2025

Tekijätiedot: Virkkula Esa

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2025021211736>

Tiivistelmä: Osaamisen taksonomaluokitus kehitettiin 1950-luvulla yhtenäistämään yliopistojen koulutusta. Tavoitteena oli luoda looginen perusta osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien laatimiseen sekä varmistaa opiskelija-arvioinnin yhdenmukaisuus. Opettaja hyödyntää taksonomiaa opintojaksosuunnittelussa määritellessään opiskelijalta edellytettävän osaamisen tason. Artikkelissa kuvataan, miten taksonomaluokitusta voi käyttää, jotta osaamistavoitteet ja arviointikriteerit tukisivat arviointia sekä toisaalta edistäisivät opiskelijan oppimista.

Osaamisperustaisen opintojakson suunnittelussa hyödynnetään osaamisen taksonomiaa

26.2.2025 - Virkkula Esa

Opintojaksosuunnittelu aloitetaan perinteisesti analysoimalla ja valikoimalla opinnoissa käsiteltävät sisällöt. Sen jälkeen määritellään, mitä asioita sisällöistä opiskelijan tulee osata ja millä tavalla hän osoittaa osaamisensa. Näin menetellen opintojaksosta rakentuu erityisesti tiedollista osaamista ja faktatietojen muistamista painottava kokonaisuus. Osaamisperustaisen koulutuksen tulisi kuitenkin kehittää osaamista monipuolisesti. Tässä artikkelissa kuvaan, miten kyseinen seikka huomioidaan opintojaksosuunnittelussa.

Opettaja hyödyntää taksonomiaa opintojaksosuunnittelussa määritellessään opintojaksolla vaadittavan osaamisen tason (kuva: OrnaW/pixabay.com).

Ammattikorkeakoulutuksen tehtävänä on tuottaa opiskelijalle laaja-alainen osaaminen oman alan asiantuntijatehtäviin. Opiskelijan osaamisen kehittyminen on korkeakoulutoiminnan ydintä. Tällöin on perusteltua aloittaa opintojakson suunnittelu

laatimalla ydinosaamista kuvaavat osaamistavoitteet ja niille arviointikriteerit, yhdessä arviointiperusteet. Ne auttavat suunnittelemaan myös toteutusta sekä valitsemaan keskeiset sisällöt (Chatterjee & Corral, 2017).

Bloomin taksonomia auttaa opintojakson suunnittelijaa laatimaan arviointiperusteet

Professori Benjamin S. Bloom kehitti 1950-luvulla osaamisen taksonomialuokituksen yhtenäistämään Yhdysvaltojen yliopistojen koulutusta. Ajatus oli rakentaa looginen perusta osaamistavoitteiden ja arviointikriteerien (eli arviointiperusteiden) laatimiseen sekä taata opiskelija-arvioinnin ja koulutuksen yhdenmukaisuus. Systemaattisen ja huolellisen opetussuunnitelmatyön arvioitiin edistävän opiskelijoiden laadukasta oppimista riippumatta heidän opiskelupaikastaan (Bloom ym., 1956).

Bloomin alkuperäistä taksonomiaa on sittemmin kehitetty useissa vaiheissa, mutta sen perusajatus on säilynyt. Taksonomia koostuu osaamista kuvaavista verbeistä, jotka on jaoteltu kuuteen eri tasoon. Tiedollisen osaamisen osalta tasot ovat: muistaminen, ymmärtäminen, soveltaminen, analysoiminen, arvioiminen ja uuden tiedon luominen. Tasoja tulkitaan niin, että ulkoa muistaminen on osaamisen pintatasoa, kun taas tiedon analyysi, arviointi ja luominen ovat syvintä osaamista (Anderson & Krathwohl, 2014).

Opintojakson suunnittelun aluksi opettaja pohtii, mille osaamisen tasolle opiskelijan osaaminen tulee kehittyä opintojakson aikana: mitä hänen pitää osata sekä miten pitää osata (kuinka paljon, hyvin, monipuolisesti, ym.). Onko riittävää, että opiskelija muistaa ulkoa ja tunnistaa asiayhteydestä keskeiset seikat vai onko hänen myös osattava soveltaa muistamiaan faktasisältöjä käytännön tilanteessa tai tehtävässä (Li ym., 2022). Pohdinnan perusteella opettaja laatii osaamistavoitteet ja niitä tarkentavat arviointikriteerit.

Osaamistavoite- tai arviointikriteerilauseissa verbin lisäksi myös substantiivi on tärkeä. Se kuvaa opittavaa asiasisältöä (esimerkiksi *suunterveys* tai jokin sen ala) ja verbi osaamisen tasoa (esimerkiksi *ymmärtää*, jolloin opiskelijan tulee kuvata omin sanoin, selittää).

Minämuotoinen osaamistavoite voisi olla esimerkiksi: *Ymmärrän ruokavalion vaikutuksen suun terveydelle*, ja tarkentavat arviointikriteerit: 1) *Tunnistan ruokavalioiden yhteyksiä suun terveydelle* ja 2) *Kuvaan terveellisten ravintotottumusten merkityksen suun terveydelle*.

Opettaja voi tarvittaessa täsmentää arviointiperusteita myös osaamisen määrää, laatua, monipuolisuutta sekä opiskelijan itsenäistä työskentelyä kuvaavalla adjektiivilla tai tapaa ilmaisevilla adverbilla, esimerkiksi: *Kuvaan monipuolisesti terveellisten ravintotottumusten merkityksen suun terveydelle*, tai *Kuvaan jonkin keskeisen terveellisen ravintotottumuksen merkityksen suun terveydelle*.

Taksonomia voi kuvata osaamista kolmella osa-alueella: tieto, taito ja asenne

On tärkeä huomata, että vaikka Bloomin taksonomia on tyypillisesti esitetty lähinnä ajattelun (kognitiivisen) osaamisen tason kuvaajana, alkuperäisessä taksonomiassa on lisäksi kaksi muuta osa-aluetta: fyysisen (psikomotorisen) taidon ja asenteellisen (affektiivisen) osaamisen alueet (Bloom ym., 1956).

Nämä kolme osa-aluetta voivat näkyä opiskelijan osaamisessa: 1) tiedollisena ymmärryksenä, jolloin esimerkiksi suuhygienistiopiskelija osoittaa osaamistaan *kuvaamalla omin sanoin eri suun terveyttä edistäviä hoitomenetelmiä*, 2) osaavana toimintana, *käyttämällä suunhoitoinstrumentteja sekä -laitteita asianmukaisesti* sekä 3) asenteena, *edistämällä toiminnallaan suuhygienistin työ- ja potilasturvallisuutta*. Opettaja päättää, millaista osaamista opiskelijoilla tulee olla opintojakson myötä: riittääkö ”pelkkä” tiedollinen osaaminen, tuleeko osata toimia tiedon mukaisesti, täytyykö näkyä myös osaajan asenne? Kaikista voi laatia opintojaksolle osaamistavoitteen ja arviointikriteerit.

Arviointiperusteita laadittaessa on huomioitava opiskelija-arviointi. Opettaja pohtii, miten ja missä tilanteessa opiskelija näyttää esimerkiksi suunhoitoinstrumenttien ja -laitteiden asianmukaisen käytön, kuka tai ketkä arvioivat, miten osaaminen ja osaamattomuus käyvät ilmi? Taulukko 1 havainnollistaa, mihin opettaja kiinnittää huomiota arvioidessaan opiskelijan osaamisen osoituksia eri osaamistasoilla tietona, taitona ja asenteena.

TAULUKKO 1. Kolmen ensimmäisen tason osaaminen Bloomin taksonomian mukaan ja opettajan huomion kiinnittyminen osaamisen alueittain: tieto, taito, asenne (Anderson & Krathwohl, 2014; Krathwohl, 2002).

Opettajan suunnittelema osaamistaso 1: muistaminen/toistaminen		
<p>Tieto</p> <p>Miten osaamisen osoituksessa esitetään asianmukaisia faktoja ja käsitteitä?</p> <p>→ Miten opiskelija muistaa, tunnistaa, listaa tai nimeää.</p>	<p>Taito</p> <p>Miten osaamisen osoituksessa näkyy osaavaan toimintaan liittyvä tietopohja?</p> <p>→ Miten opiskelija havaitsee, löytää, toistaa tai näyttää.</p>	<p>Asenne</p> <p>Millainen on opiskelijan sitoutumisen aste asianmukaiseen toimintatapaan?</p> <p>→ Miten opiskelija noudattaa ohjeita, tekee yhteistyötä ja toimii vastuullisesti.</p>
Osaamistaso 2: ymmärtäminen/tulkitseminen		
<p>Tieto</p> <p>Miten osaamisen osoituksessa esitetään asian olennainen ydin sekä asia- ja merkitysyhteydet?</p> <p>→ Miten opiskelija määrittelee, päättelee, luokittelee, kuvaa omin sanoin tai tiivistää.</p>	<p>Taito</p> <p>Miten osaamisen osoituksessa näkyy työtehtävän kannalta olennaiset seikat sekä niiden merkityksellisyys?</p> <p>→ Miten opiskelija valitsee, muokkaa tai tulkitsee perustellen.</p>	<p>Asenne</p> <p>Millainen on opiskelijan sitoutumisen aste asianmukaiseen toimintatapaan?</p> <p>→ Miten opiskelija on aloitteellinen, rakentava, itseohjautuva.</p>
Osaamistaso 3: soveltaminen/analysoiminen		
<p>Tieto</p> <p>Miten osaamisen osoituksessa on käytetty osuvia esimerkkejä ja sovellettu johonkin olennaiseen asiayhteyteen?</p> <p>→ Miten esimerkit tukevat faktoja sekä johtopäätöksiä.</p>	<p>Taito</p> <p>Miten osaamisen osoituksessa ratkaistaan ongelmia ja perustellaan ratkaisut faktapohjaisesti?</p> <p>→ Miten opiskelija havaitsee ongelmia, löytää ratkaisuvaihtoehtoja ja perustelee valitsemaansa ratkaisua.</p>	<p>Asenne</p> <p>Millainen on opiskelijan sitoutumisen aste asianmukaiseen toimintatapaan?</p> <p>→ Miten hän suunnittelee toimintaansa.</p> <p>→ Miten opiskelija havaitsee ja perustelee kehittämiskohteitaan.</p>

Esimerkiksi tiedollisen osaamisen arviointikriteerissä *Kuvaan monipuolisesti terveellisten ravintotottumusten merkityksen suun terveydelle*, opettaja on kiinnostunut, millaisia faktoja tai käsitteitä opiskelija esittää, kuinka looginen esitetty merkitysyhteys ravintotottumusten ja suun terveyden välillä on sekä millä tavalla opiskelijan kuvaus on monipuolinen. Yhtä kaikki, miten osaaminen näkyy opiskelijan osaamisen osoituksessa.

Selkeät arviointiperusteet edistävät oppimista

Tavoiteltavan osaamisen tason huolellisella pohdinnalla ja arviointiperusteiden laadinnalla opettaja luo raamit koko opintojaksosuunnittelulle (Gronlund & Brookhart, 2009). Selkeät arviointiperusteet lisäävät arvioinnin yhdenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä sekä edistävät oppimista (Atjonen, 2023). Nämä toteutuvat parhaiten, kun opiskelijat ymmärtävät millä perusteella heitä arvioidaan. Tuoreen tutkimuksen (Taylor ym., 2024) mukaan on erityisen tärkeää käsitellä arviointiperusteita ja viitata niihin opintojakson eri vaiheissa. Näin opiskelijalle konkretisoituu, mitä osaamista häneltä edellytetään opintojakson päätteeksi.

Taksonomialuokituksen käyttö opintojakson arviointiperusteiden laadinnassa voi aluksi tuntua haastavalta. Kuitenkin sen tarjoama hyöty on merkittävä, sillä se selkeyttää suunnitteluprosessia ja helpottaa myös sisältöjen, toteutuksen ja laajuuden suunnittelua sekä opiskelija-arviointia (Virkkula, 2022a; Virkkula, 2022b; Virkkula, 2022c).

Esa Virkkula

yliopettaja (KT, dosentti)

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Oulun ammattikorkeakoulu

Lähteet

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2014). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Pearson.

Atjonen, P. (2023). *Akateemisen oppimisen ja osaamisen arviointi. Tutkimuspuheenvuoro Itä-Suomen yliopistosta*. Itä-Suomen yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-5025-3>

Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook 1: Cognitive domain*. David McKay Publications.

Chatterjee, D., & Corral, J. (2017). How to Write Well-Defined Learning Objectives. *The Journal of Education in Perioperative Medicine*, 19(4), 1–4.

Gronlund, N. E., & Brookhart, S. M. (2009). *Gronlund's writing instructional objectives* (8th ed.). Pearson Education.

Krathwohl, D. R. (2002). A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. *Theory Into Practice*, 41(4), 212–218. <http://www.jstor.org/stable/1477405>

Li, Y., Rakovic, M., Xin Poh, B., Gasevic, D., & Chen, G. (2022). Automatic Classification of Learning Objectives Based on Bloom's Taxonomy. *Proceedings of the 15th International Conference on Educational Data Mining*, Durham, UK. (s. 530–537). https://research.monash.edu/files/558479097/539907653_oa.pdf

Taylor, B., Kisby, F., & Reedy, A. (2024). Rubrics in higher education: an exploration of undergraduate students' understanding and perspectives. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 49(6), 799–809. <https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2299330>

Virkkula, E. (2022a). Opetussuunnitelman uudistaminen korkeakoulussa. Osa 1: koulutuksen tarkoitus. *Oamk Journal*, (121). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022080953423>

Virkkula, E. (2022b). Opetussuunnitelman uudistaminen korkeakoulussa. Osa 2: ydinsaamisesta osaamisprofiilin laadintaan. *Oamk Journal*, (122). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022080953424>

Virkkula, E. (2022c). Opetussuunnitelman uudistaminen korkeakoulussa. Osa 3: osaamisteemat. *Oamk Journal*, (123). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022080953425>